

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 256.

V Ljubljani, v četrtek 8. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Shod zaupnikov katoliško-narodne
stranke.

Včeraj se je jako sijajno vršil v »Kat. Domu« shod zaupnikov katoliško narodne stranke. Udeležilo se ga je okoli 300 najodličnejših zaupnikov iz cele dežele. Volilnemu shodu naših zaupnikov je predsedoval dekan Arko iz Idrije. Zborovalci so se posvetovali o oklicu, katerega izda katoliška narodna stranka povodom državnoborskih volitev, o kandidaturah in sploh o vsem taktičnem in agitacijskem postopanju naših somišljenikov v tej volilni borbi.

V vseh točkah, ki so bile v razpravi, je vladalo popolno soglasje, najmanjša disonanca ni kalila navdušenja, ki je na shodu vladalo ves čas zborovanja. Zaupniki so iz raznih krajev poročali o volilni agitaciji in poročila so kazala, da se splošno somišljeniki resno pripravljajo na volitve.

Kandidature, katerih smo že včeraj omenjali, so bile vse soglasno vsprejete in zaupniki so si obljubili, da bodo zastavili vse svoje moči za zmago naših kandidatov. Naši zaupniki gredo v volilno borbo prepričani, da zmagajo, ako vsi naši somišljeniki store svojo dolžnost. Zborovanje je trajalo od 1.—4. ure ter so se udeleženci razšli složni in navdušeni za naporno volitveno delo.

Izjava.

Z ozirom na dopis iz Idrije v »Slov. Narodu« izjavljam, da ne poznam na svetu nikogar, ki bi mi mogel ubraniti ali prepovedati vsprejeti kandidature za V. skupino. Nisem pa tako mlad in naiven, da bi hotel na ljubo brezdomovinskim, nesocijalnim liberalcem, ob enem še zaveznikom najgorjih nasprotnikov našega naroda in osobito delavskega stanu, nemških velepos. delati v tem važnem trenutku razdor med katoliškimi volilci. Ako se idrijskemu »delavcu« zdi liberalna stranka prava, slobodno mu, to je njegov ukus in njegovo soc. prepričanje, ki pa kaže le, da mu je liberalnega mogotca poklon ljubši, kakor delavčev kruh. Tacih

»delavcev«, ki svojemu stanu obešajo na vrat jarem liberalnega biča, mi ne upoštevamo drugače, kot z željo: Bog vsem norcem razsvetli pamet!

Jos. Gostinčar.

Volilno gibanje v Trstu.

Iz Trsta se nam piše: Volilno gibanje je v polnem teku. Politično društvo »Edinost« je ustanovilo posebno pisarno, kjer daje pojasnila glede volitev in reklamacij. Naši pridno reklamirajo. Zlasti nepopolni so volilni imeniki za V. kurijo. Tudi za 3. kolegij se brigajo okoličani in Slovenci v mestu prav resno. Sam »Piccolo« mora priznati, da skrbje Slovenci mnogo bolj za svojo volilno pravico nego pa Italijani. Nadamo se, da nam novopečeni »cittadini« ne bodo preveč škodili, dasi so jih sedaj imenovali že okoli 450. Baš sedaj, pred volitvami, so iztaknili toliko mož. vrednih, da postanejo meščani prvega avstrijskega trgovskega mesta. Po mestnem statutu je meščanstvo izjema; o podelitvi istega treba natanko preiskati, da li je prosilec neomadeževano živel in da li ima dovolj premoženja ali primerno obrt, da se ni bati, da bi njegova družina kedaj obremenila občino. To se seveda sedaj ni preiskovalo, ker niti ni bilo časa za dopisovanje političnim, sodnim in policijskim oblastim.

Čudno je nadalje to, da nobeden teh 450 »prosilcev« ni plačal sprejemne pristojbine, dočim sme vendar mestni svet osvoboditi koga vsprejemne takse le v posameznih, posebnega uvaževanja vrednih slučajih. Iz vsega tega je razvidno, da je vse imenovanje le volilni maneuver v svrhu, da bi Progresso zopet majoriziral Slovence.

Mi pa vložimo proti sklepom tajnih sej mestnega sveta tržaškega protest na namestništvo ter zahtevamo, da isto te sklepe, ki so nasprotni tudi gmotnim koristim občine, sistira. No, bodemo vsaj videli, ali ima primorska vlada še kaj smisla za statut tržaški, ali ne. — Italijanski nacionalci mislijo baje za V. kurijo kandidirati dr. Spadonija. Camberjev »Avanti« se že veseli tega kandidata, proti kateremu ima nabra-

nega precej pikantnega gradiva. — Kakor stoji stvari danes, ne smemo obupati, da zmaga v 3. kolegiju vendarle pravična slovenska stvar.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. novembra.

Škofovska posvetovanja so se pričela, kakor naznanjeno, dne 6. novembra popoldne ob 9. uri pod predsedstvom kardinala knez nadškofa dr. Grusche. Prve seje so se udeležili: kardinal knez nadškof dr. Missia, knez nadškofa baron Skrbensky in dr. Katschthaler, knezoškofi dr. Jeglič, dr. Napotnik, dr. Kahn in dr. Puzyna, ter škofje: dr. Šterk, dr. Rössler in dr. Bauer.

Vprašanje o gradnji železnice v Bosni je bilo včeraj definitivno rešeno, vendar pa nihče še ne ve, kdo je bil končno zmagovalec in ali je obveljal naznanjeni kompromisni predlog, ki ga je po poročilih dunajskih listov stavil zunanji minister grof Goluhovski. Prepričani pa smemo biti, da se Mažari niso udali in da tudi niso dovolili zveze Dalmacije z Banjaluko ozir. Sarajevom, zagotovili so si pa direktno zvezo s Solunom, h katerim stroškom bo Avstrija donasala 65-6 odstotkov. Niti male proge Aržan-Bugojno si avstrijska vlada po poročilih iz Budimpešte ni mogla izposlovati. Dovolilo se jej je le milostno, da sme misliti na svojedobno gradnjo te proge. Načelnik generalnega štaba ter skupni vojni minister se nista udeležila zadnjih posvetovanj, kar je dokaz, da so prišli v strategičnem oziru že poprej na jasno. Seveda sta se morala tudi ta dva državnika pokoriti mažarskim zahtevam. Zadnje posvetovanje ni bilo celi čas skupno; posvetovali so se sedaj avstrijski, sedaj ogerski ministri ter še le pri sklepnem posvetu imeli skupno sejo. Včeraj je vsprejel vladar v avdienci oba ministerska predsednika, ki sta poročala o izidu obravnav. Ministerski predsednik Körber seveda ni mogel povedati drugega,

nego da je pogorel z vsemi važnimi zahtevami.

Dr. Ebenhoch o parlamentarnih razmerah. Na občnem zboru katol. političnega društva za Gorenjo Avstrijo je govoril, kot smo omenili, dne 6. t. m. bivši državni poslanec in deželni glavar dr. Ebenhoch o parlamentarnem položaju v zadnjem zasedanju ter o eventuelnih premembah v bodočem parlamentu. Pojasnil je stališče katoliške ljudske stranke napram narodnostnemu vprašanju. Jezikovno vprašanje v Avstriji se mora rešiti zakonitim potom in ravno njegova stranka je bila, ki je predlagala, naj se izvoli jezikovni odsek, ki naj izdela načrt jezikovnega zakona za vse krovne na podlagi popolne ravnopravnosti. Ta poskus so pa provzročili Mladočehi in takrat se je razbila desnica. Kaj se zgodi sedaj, ne more nihče povedati. Gotovo je le, da bodo osamljeni Čehi, ako vztrajajo pri dosedanjih taktiki. Ali bodo nadalje obstruirali ali ne, ni gotovo; če so pametni, bodo opustili obstrukcijo. Ako pa je ne opuste, bodo poraženi, ker ni prav nobene gotovosti, da bi v tretje zmagali. Gotovo pa je, da se v tem slučaju združijo vse delavne stranke, ker je taka delavna večina nujna potreba za rešitev vevležnih vprašanj. Njegova stranka se bo potegovala vsikdar za obstoj centralnega parlamenta in nasprotovala vsaki delitvi države. Državnopravni poskusi se morajo za vedno odstraniti. — Iz teh izjavanj je razvidno, da se stranka povsem strinja z nazori poljskega kluba.

Volitvi boji na Tirolskem. Ako ravno je bila zadnje dni zadostno pojasnjena znana kompromisna afera mej Schöpferjem in Zallingerjem, vendar prvi še noče odnehati, marveč ruje še vedno proti jedinemu ljudskemu zastopniku v peti skupini baronu Dipauliju. In pri tem rovanju ima mož kolikor toliko vspeha, kar je pokazala volitev volivnih mož v Briksenu. Kakor znano, je vseh deset volivnih mož somišljenikov krščansko socijalne stranke, ki bodo volili profesorja Schöpferja. Toda vspeh je le radi tega tak, ker se Dipaulijeva stranka volitve

LISTEK.

Par dnij med Srbi.

Piše D. C.

(Dalje.)

Na »agenciji«, kakor pravijo, pregledajo natančno vse, kar nosi kdo seboj. Zlasti, če vedo, da je došel »iz préka«, si ga skrbno ogledajo. In ta »agencija« v Šabcu Srbiji precej nese. Vsako leto dobe preko pol milijona dinarov. S tem je že skoro Milan poplačan, in to je nekaj! Saj pa nalagajo tudi silno veliko porezo na vse, kar pride iz Avstrije, najhuje je z zlatnino in srebrnino, s suknom itd. Hudo se pa godi tistemu, ki bi kaj prikri, a ga zaloté. Plačati mora dvajsetkratno vrednost prikrite stvari, če nima, ga pa zapró, potem se ga Bog usmili; saj so znane srbske ječe.

Mnogo nas je čakalo, da nas pregledajo. Tu pa tam se je kdo popravljal krog ledij ali po hrbtu, da bi ne opazili pregledovalci kake stvari, katere morebiti ni zanje. Neki seljak je pokazal nekaj kosov svinjine, tebi nič meni nič so mu jo vzeli; »vatrogasac« jo je odnesel, da jo vrže — v prohod. Nič ni pomagalo, da se je kmetič zaklinjal pri solncu in »náfori«, da je svi-

njina namenjena njegovi strinji; vse, kar je mogel storiti, je bilo to, da je prav jedrnat opsoval mater vsem skupaj. Neusmiljeno so računali od vsake stvari, no, meni se ni bilo bati. Prišel sem na vrsto.

»Kaj imate v zavoju?« me vpraša ne preveč uljudno prvi vojak.

»Jedno srajco; še ta je precej slaba.«

Zamahnil je z roko, naj odidem. A tedaj zarohni od druge strani četnik, kako to, da se odpuščajo ljudje, ne da bi se jim ogledala prtljaga! Brez obotavljanja in prav uljudno sem mu ponudil svojo »prtljago«; nevoljno mi jo je vzel, pa se je prepričal, da ne nosim svile v papirju. Mislil sem mu povedati, da je treba tudi zaviti, ako se kaj odviže; seveda sem to misel le za-se ohranil.

Veselo sem preskočil prag. A glej ga zlomka! Nova vrsta vojakov, in tudi ti imajo puške. »Vatrogasac« me je poučil, da treba mimo njih v komisarijat. Izvlečem naglo svoj potni list in hajdi naprej. Prečitam napis:

*) V Srbiji pravijo redarjem, policajem — vatrogasci; isti izraz se rabi tudi v svojem prvotnem pomenu, kakor naš ognjegasec. Gotovo ne vem, zakaj in odkod je dobila beseda ta pomen; pač sem opazil neke v Sremu, kjer imajo redarji, imenovani vatrogasci, v resnici tudi to nalogo, da hite gasit v slučaju požara.

Начелство округа Подриноског. Краљ. Српско. — (Načelnístvo podrinskega okroga. Kralj. srbsko). Pohitim naglo skozi vrata, da mi ne bode treba predolgo čakati. Za mizo je sedel resen mož z nanosniki in črnimi brkami; po uniformi je bil podoben srbskemu častniku, po svojem skrbnem, važnostno resnem obrazu pa kakemu oficijalu na ljubljanskem magistratu. Pred menoj je ravno obdelaval pet-najstletnega dečka, ki je prišel brez vsake legitimacije.

Rojen je bil v Šabcu, a zadnji čas se je učil krojaštva v Mitrovici; mojster ga je prejšnji dan malo pretrdo prijel za ušesi, zato je pobegel nazaj. Komisar mu sprva ni verjel; a ko mu je prebrisani vajenec na tanko opisal vse mestne ulice, ga je vendar izpustil. — Tudi z menoj so bile težave. Pokazal sem mu potni list, a vrlému komisarju je bila pisava, kakoršna je pri ljublj. okrajnem glavarstvu v navadi, nerazrešljiva; opisati sem mu moral najprej geografično lego naše Ljubljane, razložiti vse mogoče pritlikline, ki so slučajno zvezane z mojo osebo, in vendar me je spremljal prav skozi vrata nezaupni pogled komisarjev, ko sem odhajal. — Prejšnja leta ni bilo tako silno strogo, a odkar so poskušali streljati na Milana, se grozno boje, da bi ne prišla čez mejo kaka nevarna oseba.

Tako sem se torej srečno otresel teh potrebnih sitnostij ter se odpravil v mesto. Ali naj je opisujem? Splačalo se ne bi. Pravijo, da je Šabac najlepše srbsko mesto za Belgradom. Kakšna so potem druga mesta, tega ne vem. No, prav za prav Šabac ni ravno grdo mesto: hiše nizke, večidel samo pritlične, lepo pobeljene, brez vsakih nepotrebnih okraskov. Ceste in ulice so skoro vse brez izjeme široke, kakoršnih v Ljubljani ni, potlakane so večinoma z okroglimi kamenji, a vseskozi so čiste in snažne. Velikih stavb ni, razven par trgovin na »piaci«. — Najzanimivejše je predmestje »ciganska mala«. Na obeh straneh široke ceste leže neredno majhne, strgane in na pol podrte lesene bajte; strehe so krite večinoma s stariimi preperelimi deskami, vrhu teh je nakopičene na slabejših mestih kup slame; steklo nadomešča pri oknih masten papir; marsikatera kočja je podprta na vseh koncih in krajih s koli in drvmi, da se ne seséde. In kako življenje je v »ciganski mali«! Pred bajtami sede razpletene in pol razgaljene ciganke z lulami v ustih, kriče s svojimi hripavimi grli, prepirajo se med seboj; neredkokrat se tudi spopadejo, pomečejo si lule v glave in se pograbiijo za lase.

(Dalje prih.)

ni udeležila. Katoliški volivni odbor je namreč sedaj izdal naslednji komunikacij: Ker se je vsled Zallingerjevega volivnega kompromisa provzročila mej volivci velika zmešnjava, ker »Brix. Chronik« prijavlja vedno neresenična poročila o takozvanih volivnih dogovorih, in ker končno do 2. novembra še niso bile avtentično pojasnene razne v javnosti kolportirane govorice, sklenil je katoliško konservativni volivni odbor za Brixen, da za volitev dne 5. novembra ne postavi nikakih volivnih mož in ne voli kršč. socialnih kandidatov. — Ker pa ta komunikacija ni bil pravočasno razglašen, je umevno, da so mnogi volili Schöpterjeve volivne može, vsled česar je prišlo do naznanjenega izida.

Francoski parlament je imel včeraj prvo sejo v novem jesenskem zasedanju. Napovedana »rumena knjiga« o dogodkih v Kini včeraj ni bila predložena, pač pa je ministerski predsednik Waldeck-Rousseau povedal, kako delo čaka poslansko zbornico: proračun ter predlogi o premembi oziroma uredbi nekaterih davkov, potem pa o premembi društvenega zakona, ker je prva naloga republikanske stranke, da odvrne nevarnost, ki preti javnemu premoženju in moralni enotnosti dežele. Konečno je napovedal zakon o preskrbi delavk za starost. Na dnevnem redu je že načrt, ki stavi pogoj vstopu v kako državno službo, da mora vsak vsaj tri leta pohajati v kako javno šolo. Vedna teh zakonov je kajpada naperjena proti katoliškim višjim šolam in društvom. Konečno je še Millerand izjavil, da je bil vedno nasprotnik temu, da bi se socialna vprašanja reševala s silo. Razprava o splošni politiki se nadaljuje v četrtek.

Stadkorne premije. Te dni so imeli v Parizu sladkorni baroni nekako predposvetovanje glede določitve premij za izvoz sladkorja v inozemlje. Posvetovanja so se udeležili avstro-ogerski, nemški in francoski delegatje sladkornih tvornicarjev. »Pester Lloyd« ve poročati, da se ni doseglo nikakih sporazumov. Vsepeh je neki samo ta, da je francoska vlada dovolila znižati neposredno premije za 50 odstotkov, kar bo baje služilo za podlago nadaljnjih obravnav v Bruslju, ako se bodo sploh vršila, kar pa še ni določeno. Avstro-ogerski delegatje so se vrnili iz Pariza in niso oddali francoski vladi nikakih obveznih izjav. Sploh pa avstrijsko prebivalstvo ne more gojiti prav nikakih nad na kako znižanje sladkornih cen.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet«. Vsebinska 21. zvezka je naslednja: Spomini na dr. Frančiška Lampeta. I. Spisala Pavlina Pajkova. — Dr. Fr. Lampetu. Zložil Alojzij Mrhar. — O ta testament! Novela. Spisal Podgoričan. (Dalje.) Novo življenje. Povest iz našega trga. Spisal I. Kremen. (Dalje in konec.) — Nevestin sen. (Zložila Mira.) — Socialni pomenki. Piše dr. Ivan Ev. Krek. (Dalje.) — Čutilo za ohranitev ravnotežja. (Spisal dr. Simom Šubic. — Književnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. — Umetnost. — Razne stvari. — Na platnicah: Raznoterosti. — Slike: Dr. Frančišek Lampe pri svojih gojencih. — Pred praznikom v marijanski kapeli. (Fot. dr. Fr. Lampe.) — Trnovo na Notranjskem. — Igra na paši. (Slikal M. Jama.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. novembra.

Predavanje v »Katol. Domu« v sredo 7. t. m. G. dr. Krek je opisoval nasledke suženjstva v rimski dobi, ko je suženjstvo ugonobilo kmeti, obrtni in vojaški stan. Ker so Rimci prepuščali vse delo sužnjem, so se naposled prosti Rimci začeli dela sramovati. Delo je bilo po njih mnenju nesreča in sramota. Zato so zaničevali reveža, ki je moral delati, ako je hotel živeti. Pri Rimcih se je razvil polagoma mnenje, da je človek ustvarjen prav za prav le za uživanje. Te sadove rimskega suženjstva je primerjal govornik z razmerami današnjega časa. Posebno je povdarjal ob sklepu, da je bil nauk Zveličarjev popolnoma nasproten mišljenju poganov, ki so živeli ob Kristusovem času. Tedaj je reveža vse preziralo, Zveličar pa je precej pri prvem nastopu izrekel, da je prišel revežem evangelijsko oznanovat. — Prihodnje predavanje bo

v sredo 14. t. m. Govoril bo g. kanonik Sušnik o pariški razstavi.

Društvo za krščansko umetnost je v odborovi seji dne 6. t. m. pretresalo o nameravani popravilni župne cerkve v Kranjski gori. G. Janez Vurnik je sestavil seznam knjig, katere naj si društvo polagoma oskrbi. — G. dekan M. Sitar je utemeljeval svoj predlog o zimskem tečaju za zidarje in tesarje. Osnova naj bi bila približno taka: Zimski tečaj, za zidarje in tesarje posebej, naj traja osem tednov; poučuje se dopoldne tri ure, popoldne dve uri. Predmeti naj bi bili: geometrijsko in prostoročno risanje, nauk o črtežih, o konstruiranju, o stavbinskih slogih in o proračunih. Tak tečaj naj se osnuje najprej v Ljubljani, pozneje tudi zunaj Ljubljane v važnejših središčih. Da se pokrijejo stroški, se prosi drž. in deželne podpore. Ker je predlog ugajal, se do prihodnje seje sestavi podrobni načrt. — Društvu je daroval pred. g. kanonik J. Smrekar ilustriran molitvenik iz l. 1769. in veleč. g. dr. I. Krek 3. knjigo zgodovinskih in umetniških spomenikov na Češkem.

Narodni dom v Trstu. Iz Trsta se nam piše: Namestništvo je potrdilo pravila društva, kateremu je namen, združevati in pospeševati slovanska društva v Trstu in okolici ter v to svrhu zidati ali nakupovati in vzdrževati v Trstu in okolici primerna poslopja, kjer se nastanijo pod mogoče ugodnimi pogoji slovanska društva. Do ustanovitve takih narodnih domov bo novo društvo preskrbovalo slovanskim društvom potrebne prostore potom najema ali podnajema. V hišah, kjer bo nastanjenih več takih društev, bo imelo novo društvo pravico za udobnost udov in prijateljev teh društev ustanoviti gostilne s prenočišči in kavarne. — Prvi korak je storjen; sedaj nam daj Bog in trdna naša volja kmalu vidnih uspehov!

Novosti v istrskem dež. zboru. Iz Trsta se nam piše: Tukaj govorijo, da je premeščanje ali boljše nameščanje istrskega deželnega zbora v Pulju fait accompli. Dosedaj, kakor znano, istrski deželni zbor ni imel stalnega mesta. Bil je podoben nesrečnemu Kajnu, ki tudi ni našel nikjer miru. Kaj je ubil brata Abela, istrski »rumpsparlament« pa bi hotel ubiti Slovana. No, če je ta prisposoda preostala, recimo, da je bil podoben cirkusu, ki je gostoval zdaj tu, zdaj tam. Tako ga je šaljivi deželni glavar Campitelli v nekem zasebnem pogovoru sam imenoval. No, o tem si je mož še nekaj domisljal na svojo ulogo kot direktor. In lahko je bil ponosen na svoje vspehe! Tako ganljivih smrtnic »našemu« kralju onkraj luže ne zna govoriti kdor si bodi; tako pristnih solz ne zna pretakati vsak komedijant. Le tega ni opazil gospod ravnatelj, da so iz njega brili norce njegovi lastni klovnovi. Sedaj pa, žal, bo tudi tega bokemskega skitanja konec in konec Campitellijeve ravnateljske slave. Upokoje ga baje z visokim redom in noben petelin ne kikirika za njim. Pred vrati stoji že drug mož: najbistrejša glava italijanske stranke v Istri, puljski župan dr. Rizzi. Vederemo, ali bo znal tudi ta ravnatelj imeti za velike scene pripravljene dovolj piščalk, palic in podobnega zakulisnega gradiva?

Trgovska šola v Trstu. Iz Trsta se nam piše: Slovenskim trgovskim pomočnikom se je posrečilo ustanoviti nedeljsko trgovsko šolo. Za sedaj se bo podučevalo le v najpotrebnejših predmetih, in sicer v knjigovodstvu in meničnem pravu (gospod Ulčekar, ravnatelj posojilnice in docent na trgovski akademiji), v slovenščini (suplent na gimnaziji gospod Merha), v korespondenci (gospod Peruschek) in v računstvu (gospod Klemenčič). Podučevalo se bo vsako nedeljo od 1/4 ure naprej. Za sedaj se je prijavilo okoli 40 slušateljev. Pozneje se ustanove tudi večerni kurzi za trgovske vajence. Društvo se nadeja, da pridobi svoji šoli še sram pravico javnosti. Veselimo se tega lepega pojava v slovenskem trgovstvu ter mu želimo obilo uspehov — več, kakor jih ima »Russki kružok«, o katerem ni slišati ničesar.

V Postojini so na novo blagoslovili razširjeno pokopališče na praznik vseh svetnikov popoldne. Po opravljenih slovesnostih v cerkvi, kateri se je udeležil tudi občinski zastop, se je pomikal dolg sprevod pobož-

nega ljudstva po trgu na pokopališče; zastopniki občine so stopali za domačo duhovščino. Na pokopališču so se najprej opravile molitve za rajnike, potem pa je gospod dekan Fr. Gornik izvršil sv. opravilo blagoslovljenja. Med udeleženci smo opazili tudi komisarja e. kr. glavarstva gospoda Ekele. — Pokopališče je prav okusno prenovljeno in po najnovejših zahtevah prirejeno. Tudi prijazna kapelica na pokopališču je zares mojsterski prenovljena. Mimogrede bodi omenjeno, da je v ličnem oltarju prav zanimiva slika: Kristus obudi Lazarja od mrtvih. Pozornost obiskovalca vzbujajo tudi novi križi sredi pokopališča, ki je zares dostojno, lepo delo.

Iz Št. Jerneja. Po šentjernejski župniji se širi zadnje dni novica, da je poslanec Pfeifer izposloval postavu, po kateri mora dati občina župniku 100 gld., kaplanu pa 80 gld. (po varijanti le 50 gld.) za vsakokratno selitev! Namen laži je jasen, proč s poslancem, ki nalaga kmetom novih davkov v korist duhovnikom. Kdo si je izmislil to silno nepremišljeno laž, ni znano; znano pa je, da zadnji čas je že začel zahajati med naše kmete prorok v osebi dr. Slanca, ki nagovarja ljudstvo, da naj voli nemškutarskega graščaka Globočnika. Slišalo se je tudi pred kratkim, da je prišlo na tukajšnjo pošto večje število »Slov. Narodov« z uvodnim člankom: »Zatičina-Pleterje«. Že vemo, zakaj so jih poslali!

»Kogar zapušča spomin, tega zapušča pamet«. »Narodov« delavec je postal popolnoma konfuzen. Zapisal je te-le krilate besede: »Slovenec« z dne 30. oktobra pravi: Dr. Ivan Šusteršič, naš kandidat, je branil proletarce proti »liberalnemu« nazarju, ki je priletelo iz »naprednega tabora«, in ki se je glasilo, da pri volilni pravici ni staviti na isto stopinjo svetovno uglednega vseučiliškega profesorja in pouličnega pometača. Pač žalostno, če mora navadni delavec »veleučeni« »Slovenčevim« urednikom pomagati do spomina, da dotične besede niso priletele iz narodno naprednega tabora, temveč, da jih je izrekel neki bivši državnozborni poslanec na nekem shodu v Novem mestu. Dotičnega poslanca je narodna napredna stranka postavila pred alternativo, naj se izreče, ali kandiduje pri prihodnjih državnozbornih volitvah na podlagi strankinega programa, ker stranka ne pozna pol tiča pol miša. — Torej dvorni svetnik Šuklje ni bil v narodno naprednem taboru in vendar je bil — strankin poslanec! Ali je »Narod« kaj protestoval proti mnenju dvornega svetnika glede volilne pravice? Nič! Še odobral je to stališče in branil na uvodnem mestu to stališče s tem, da je očital dr. Šusteršiču revolucionarno politiko in namigaval, da bodo delavci kradli, ako dobe volilno pravico. To je dejal »Narod« dne 30. avgusta 1900, ne da bi kaj za to vedel dvorni svetnik Šuklje. Tako lepo ste se strinjali z njim proti splošni direktni in tajni volilni pravici. Vi »Narodovi« nedosledni pišaci! Ako je Šuklje pal, ni pal radi »populističnega pometača«, ampak pal je radi Slanca in ker se ni strinjal z njegovim brezmišelnim početjem. Dne 27. avgusta ste pisali v »Narodu«, da so zahteve po volilni pravici »neprimerni namen«, in očitali ste nam, da hočemo s tako volilno pravico »potisniti narodnostno vprašanje v kot in v prvo vrsto postaviti politična in socialna vprašanja«. Ali so take besede prijazne splošni volilni pravici, ali ste prijazni tej naši zahtevi, ako moža, ki se zanjo poteguje, opusjete z »doktorjem Zaletem« in pravite, »da je imel poslanec Šuklje popolnoma prav, ko je pribil, da je na Kranjskem preminula konservativna stranka in da se na njenem mestu šopiri radikalno demagogična frakcija«. Z radikalno demagoško frakcijo ste opsovali nas, ki se borimo za razširjenje ljudskih pravic! »Slovenec« nikdar ni branil, kot je to storil »Narod«, nepravlega stališča poslanca Šukljeja proti splošni, direktni in tajni volilni pravici, ampak je kot pošten list pripoznal njegov trud za volilce dolejških mest. Vidiš »Narodov« delavec — kako te zapušča spomin. Ponavljam naj za tvoje besede: »Kogar zapušča pamet«. Zato se ne čudimo, če se v uredništvu »Narodovem« tako hitro pozabi, kar se je pisalo pred ne-

koliko tedni. Torej ni čudo, če uredniki »Narodovi« v enem listu kaj hvalijo, v drugem pa pobijajo. Povej to svojim tovarišem urednikom »Narodovim«, da ne bodo uganjali pred volitvami predpustnih šal z delavstvom. Protoliberalen delavec.

Terorizem v ljubljanskem ognjegasnem društvu. Nedavno smo v »Slovenec« pojasnili razmere, ki ovirajo zdrav razvoj ljubljanskega prostovoljnega ognjegasnega društva. Od tedaj je preteklo precej dni, a poklicana oblast, mestni magistrat ljubljanski, ni storila nič, da se razmere pojasne, oziroma, da se požarno brambo spravi v tak red, ki je za ognjegasno društvo glede velike njegove odgovornosti — nujno potreben. Krivica, ki se je storila šestim članom s tem, da se jih je brez povišja in popolnoma nepravilno izključilo, se noče popraviti. Napredni terorizem meni, da mora pred kričečo krivico ukloniti glave vse moštvo ognjegasnega društva. Vrlo moštvo pa je drugega mnenja. Ker so pravila za to tu, da se izpolnjujejo, se je pred tedni udeležila na nadziralno oblast t. j. na mestni magistrat dobro utemeljena pritožba, katere vsak stavek je dokaz, kako nepravilno se je postopalo napram izključenim članom. Župan Hribar je deputaciji obljubil, da bo skoro rešil pritožbo in da čaka še odgovora od odbora ognjegasnega društva, kateremu je pritožbo poslal v vpogled. Pri zadnji odborovi seji je bil načelnik Stricelj vprašan, kaj je s pritožbo, in mož je izjavil, da ni nič prišlo na odbor. V taki luči se je pokazala verodostojnost ljubljanskega župana! In »Narod« se upa še tožiti, zakaj ljudje nočejo nič dati na moške besede liberalcev? G. župan je svoji moški besedi in županski časti dolžan, da pojasni, ali je imel prav g. Stricelj, ker sicer bo lahko vsakdo mislil, da je g. Hribar v zadevi ognjegasnega društva v svoji brezmejni domišljiji, da se mu mora vse vedno pokoriti, vso krivico sam insceniral. To bi bilo malo čudno in bi imeli za nasledek občo nevoljo, da si upa župan na tak žaljiv način postopati proti moštvo prostovoljnega ognjegasnega društva, ki je lahko vsak hip poklicano, da naj požrtovalno brani imetje občinstva. Ker na pritožbo ni odgovora, vložilo je moštvo ognjegasnega društva na odbor zahtevo, da se skliče izvenredni občni zbor. Dasi je treba za tako zahtevo le eno tretjino članov, podpisalo je vlogo skoro dve tretjini članov, pravih mož, ki imajo pravico glasovati in voliti. Ta vloga ima naslednje besedilo: Slavni odbor prostovoljne požarne brambe ljubljanske: spodaj podpisani člani imenovanega društva zahtevajo po društvenih pravilih, da se skliče v teku štirih tednov izvanredni občni zbor iz sledečih vzrokov: 1. Ker nam ni bilo mogoče na izvanrednem obč. zboru z dne 23. septembra t. l. priti do naših zahtev gledé naših nepravilno izključenih odbornikov in članov. 2. Ker se seja z dne 22. septembra t. l. ni pravilno vršila. Dolžnost naša je, da vstopimo za svoje tovariše, ker smo mi kot priče, da niso nič zakrivali proti društvu, ter zahtevamo, da se vrši zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Razveljavljenje nepravilne seje z dne 22. septembra t. l. 2. Zopetni vsprejem izključenih odbornikov in članov. 3. Raznoterosti. 3. Podpisani člani se ne udeležijo društvene 30. letnice, dokler ni stvar poravnana. — Ljubljana, dne 5. novembra 1900. — Sledi 46 podpisov.

Priobčili smo besedilo te vloge, da bo občinstvo tem lažje obsodilo tiste, ki ne bodo nič storili, da se zahtevi moštva ugoditi in ki se upajo že sedaj kričati: »Župan bo rekel: Kdor noče biti pri požarni brambi, pa naj gre!« Znani Mažar, ki je postal ljubljane slovenskega magistrata, kriči seve okolu, da mora biti proslava tridesetletnice na vsak način, ker župan to hoče. Zato tu v javnosti odločno apeliramo na župana Hribarja, da drži svojo besedo in nujno ukrene vse potrebno za odpravo nečuvjenih krivic in nepravilnega postopanja gospoda Stricelja, ako hoče imeti mir in proslavo 30letnice radi — bakljade županu. Nikakor ni res, da bi obveljalo Striceljevo mnenje, ki se glasi, »naj naredi, kar hočejo, zdaj se do maja ne naređi nič«. Na svetu so še ljudje in oblasti, ki bodo skrbeli, da taka drevesa ne zrasto do nebes, moštvo pa bo, kakor upamo, tudi

v naprej, kakor dosedaj, jedino v obrambi pravice, ker isto, kar se je zgodilo izključnim, zgodi se lahko vsakemu požarnemu brambovcu. Kako se postopa od strani načelnika, videlo se je v tem, da je odborove člane, katere je moštvo na njegov poziv izvolilo, samovoljno odstranil in v seji nadomestil z drugimi možmi, ki se z njim strinjajo. To je silno razburilo ognjegasce, ker beseda ognjegascev nikdar ne pride do veljave. S takimi razmerami se mora korenito pomesti, tudi v interesu občinstva, zato pa smo na te nečuvne razmere še jedenkrat opozorili, v nadeji, da se z lepa takoj napravi red in mir!

Zopet se je deljustril »Slov. Narod« v svoji sobotni notici iz Šmartna pri Litiji. Zgraža se nad godbo v gostilni pod župniščem vseh Svetnikov dan že zvečer med zvonjenjem — in ravno ta gostilna je že dolgo sem zbirališče »Narodovih« mamelukov, vsa zaljubljena v njegovo gnojnico. Tableau!

»Grazer Tagespost« v službi slovenskih liberalcev! Odkar sta nastopila — Plantan v dolenskih mestih in Hribar v štajerski peti skupini kot kandidata, se graška »Tagespost« s posebno vnemo peča z našimi volitvami in peha se v potu svojega obraza — za liberalce! Seveda, iz same pristne ljubezni za blagor štajerskih Slovencev in naših dolenskih mest! Kako korist ima »Grazer Tagespost« od tega, če se Hribar izvoli za poslanca štajerskih Slovencev? Na to vprašanje želimo odgovor — pa tudi na to, zakaj da se ta list peha za Plantana? Čudno, kar cele dolge članke prinaša v tem pogledu! Gospod Plantan je očitno kar vstopil v politične borbo v velikem slogu. No, čestitamo Plantanu in »Tagesposti«, obema je čestitati, ker sta jeden drugemu vredna. Za Plantana dolenski volilci ne marajo — za »Tagespost« se pa nemški volilci že zdavna ne zme nijo, osobito v Gracu ne. Torej ne preostaja temu listu nič drugega, nego pečati se s slovenskimi volilci in tu poskusiti svojo srečo, Plantanu pa tudi prav pride, da vsaj pri »Tagesposti« najde ljubezen, koje pri volilcih zamaže. Tako je za oba prav. — Enako se bojda godi tudi gosp. Hribarju, ki menda upa program: Vse za vero, dom in cesarja — s pomočjo graške »Tagespost« uresničiti.

Martinov večer priredi prihodnjo nedeljo »Katol. društvo rokodelskih pomočnikov« v svojem društvenem domu. Društveni pevski zbor nastopi z mnogimi zbori, poleg tega so na vrsti razni kupleti in veseloigra »Hišnik v zadregi«. Pričetek točno ob 6. uri. Vstop brez vabila ni dovoljen. Opozorjamo na ta velezanimivi večer ter se nadejamo, da bode udeležba polnoštevna, kakeršno tudi zasluži izredni trud vrlih rokodelskih pomočnikov.

G. dr. Karolu Slancu na uho. G. Slanc napada včeraj v »Narodu« radi našega sobotnega resničnega dopisa o notarju Plantanu mil. g. prošta dr. Elberta. G. dr. Slancu povemo na uho, da so njegovi napadi popolnoma neutemeljeni. Mil. gospod prošt dotičnega dopisa ni pisal in sploh v znano afero Šukljevo ni nič posegel ni pismeno ni ustmeno, ni pred Šukljevim shodom, ni po Šukljevem shodu.

»Narodovi« kozolci. »Slovenski Narod« preobrača najneumnejše kozolce, ker smo razkrili herostratsko početje njegove klike, razbiti jugoslovansko jedinstvo. V zabavo svojim čitateljem moramo vendar vsaj nekaj v tem oziru povedati. »Slov. Narod« trdi najpred, da skupni klub ni bil za nič, ker »ni ničesar dosegel«. Mi smo dokazali, da je klub več dosegel, nego mladočeški, na katerega se hočejo naši liberalci sedaj nasloniti. Na to »Narod« ne ve niti besedice povedati na naš ugovor glede mladočeškega kluba — pač pa naenkrat trdi, da so katoliško narodni poslanci še celo veliko dosegli — a samo za svojo stranko, nič pa za liberalno stranko. Bravo! Ali ni to najboljši razlog za vsacega, pridružiti se katoliško narodni stranki. Liberalni poslanci pa niso bili v stanu prav nič doseči. Ferjančič je samo to dosegel, da je postal podpredsednik poslaniške zbornice — a to se je imel zahvaliti dr. Šusteršiču, ki je kot tedanji vo-

ditelj slovenske delegacije izposloval za Ferjančiča to častno mesto. Ko je dr. Šusteršič odstopil od poslanskega mesta — je pa dr. Ferjančič hitro zaigral svoje podpredsedniško mesto in s tem bistveno oškodoval ugled jugoslovanskega kluba. Znano je, s kako nesramnostjo so takrat »Narodovci« poskušali krivdo zavaliti na dr. Šusteršiča, s pomočjo Penižeka-Münzelesa in kako je takrat dr. Šusteršič vso infamno spletko razkrinkal, in Penižek-Münzeles, »Narod« in njegovi pisarji ostali so kot navadni lažnjivci in obrekovalci na cedilu.

»Slov. Narod« in »Gospodarska zveza«. Ta vrlo razvijajoča se osrednja združba je seveda Narodovi kliki trn v peti. Zato pa tudi ni nobeno sredstvo preslabo, s kojim upa ugled te najpomembnejše izmed slovenskih gospodarskih organizacij škodovati. Hvala Bogu, je Gospodarska zveza danes zavod, ki je v zvišen nad javkanjem klike in njenega glasila. Zato na izrecno željo »Zveze« navadno molčimo o ravno tako hudobnih kakor neumnih »Narodovih« napadih. — Zadnji tork se je pa »Narod« drznil trdit, da je Gospodarska zveza »pri Tomaževi žlindri goljufala!« Na to nesramnost je pravi odgovor sledeča

Izjava.

»Slov. Narod« je v uvodnem članku dne 6. t. m. trdil, da je »Gospodarska zveza« pri Tomaževi žlindri goljufala. Podpisana zavrača to trditev kot nesramno laž in imenuje dotičnega, ki to trdi, brezvestnega lažnika in podlega obrekovalca. Da se pa vsa lažnjivost »Slov. Naroda« prav spozna, zato izreka podpisana, da plača vsakemu, ki dokaže, da je podpisana »Zveza« koga goljufala — bodisi tudi samo za en vinar — nagrado 1000 K, z besedami tisoč kron! Nagrado sta pripravljena podpisana člana načelstva plačati iz svojega žepa.

V Ljubljani, 8. novembra 1900.
Gospodarska zveza v Ljubljani, reg. združba z omejeno zavezo.

Dr. Šusteršič l. r. Jos. Šiška l. r.
No, g. Maloverh, sedaj je prilika, precejšno svoto na pošten način zaslužiti. Vi, ki ste v svrhu zaslužka že marsikaj riskirali — bodete vendar radi zaslužili lepo svoto, ko prav nič ne riskirate, — nasprotno, operete svoj list predbacivanja, da je namenoma lagal! Torej!?

Bratca je dobil »Narodov« ljubljanski »delavec«. Včeraj ima »Narod« dopis od »delavca« iz — idrijskega okraja. Ta delavec pravi, da je narodna stranka vprašala volilce, katere moške hočejo imeti. O tem niti narodno napredni volilci nič ne vedo, ker sicer bi težko postal Luka Jelenec kandidat pete skupine. Niti o shodu zaupnih mož ni »Narod« nič javil, dočim so bili naši kandidati na shodu zaupnikov včeraj soglasno sprejeti in so že prej na številnih shodih dobili zaupnice od svojih volilcev. Kolikokrat pa so bili mej svojimi volilci liberalni poslanci? »Delavec« iz idrijskega okraja je še bolj neumen, nego njegov ljubljanski bratec, ali pa jedna in ista roka le malo bolj neumen dopis naredi, da bi se videla »razlika«. Ta »delavec« pravi: »Precej prileten sem že, pa kedaj sem poprej, dokler so imeli klerikalci moč v rokah, slišal, da nam bodo dali take pravice? Nikdar ne!« Naj nam pove »Narodov« delavec, kedaj so imeli v državnem zboru klerikalci moč v rokah. Liberalci so imeli v rokah parlament, njihova večina je dolga leta odločevala in vladala in tedaj, ko so liberalci imeli moč v rokah, niso delavcem dali pravice, ampak so delavcem pravice odrekli! In tako bodo za »delavce delali« liberalci vedno, ako v državnem zboru dobe moč v roke.

Protoliberalen delavec.

Iz Adlešič, 7. novembra. Kakor sem zvedel, bil je neki pri nas tudi v nedeljo zvečer po 8. uri lahak potres, ki je prišel tudi od jugovzhoda, kakor zjutraj. Na Vrhovcih, pol ure od nas, so neki celo okna zašklepetala. Vas je bolj na hribu in ima zgolj kamenita tla.

Ljubljanske novice. Planinski večer je včeraj večer priredilo »Slovensko

plan. društvo«. Predaval je g. prof. Orožen o potovanju na severno slovensko jezikovno mejo. Mej naznanili je navzoče razveselila vest, da je »Slov. planinsko društvo« dogotovilo novo pot iz Mojstrane do Vintgarja ter da je društvena kočna na Krnu gotova. Otvoritev bode meseca junija prihodnjega leta. — Za Valvazorjev spomenik, ki bode postavljen v Ljubljani, bode izdelal kip kipar Gangl ter mu je naučno ministerstvo za izvršitev modela, ki je potreben za ulitje kipa, dalo odpust do 15. septembra 1901. G. Gangl bode svoje delo izvršil na Dunaju. — Ušel je včeraj popoldne 34letni prisiljenec Martin Oven, pristojen na Dobrovo. Delal je na Codellijevem posestvu. — Samomor vojaka. Pred tedni smo poročali o samomoru vojaka Janeza Pečnika. Sedaj nas prosi oče njegov pojasniti, da se je na podlagi poizvedb pri stotnijskem poveljništvu dokazala resnica, da njegov sin ni nobenega denarja defraudiral, marveč, da je radi družega vzroka smrt iskal in tudi našel.

Imenovana sta slugama davčnega urada provizorična pomožna slugi Matija Bolč v Črnomlju in Jakob Flek v Metliki.

Nova hiralnica v Idriji. Za dobavo načrtov in proračuna razpisuje mestni urad v Idriji javni konkurz. Nagrade so 200 K, 150 K. in 100 K. Projekte naj se vpošlje do 20. decembra.

V Kamniku je bilo v preteklem polletju skupno 415 tujecev.

Otroci zažgali so posestnici Ani Dole v Drašičih gospodarsko poslopje. Ogenj je naredil 4000 K. škode.

Jubilejne spominske svetinje dobe vsled odloka vojnega ministerstva, dokler je kaj zaloge, opravičeni aktivni in neaktivni vojaki po znižani seni 14 v. komad.

Preložitve semnja. Letošnji Martinov semenj je radi nedelje preložen na soboto, 10. t. m.

Dva shoda. Prihodnjo nedeljo priredi politično društvo »Edinost« zopet dva shoda in sicer v Bazovici in v Trečah.

Petdesetletnica. »Edinost« poroča, da so dne 6. novembra t. l. sledeči gospodje: Andrej Leban, vodja svetišča na sv. Gori pri Gorici; Josip Skočir, dekan v Devinu in Matija Šorli, ravnatelj poštnega urada v Ljubljani na sv. Gori pri Gorici obhajali svojo 50letnico prihoda iz Tolminskih ljudskih šol v Goriške normalne šole. Bila je to skromna, a prisrčna slavnost. Sv. mašo z zahvalno pesmijo je daroval č. g. dekan ob številni asistenci. Bog daj še dolgo in srečno življenje tem gospodom, ki so si v pozna leta tako zvesto ohranili prijateljstvo iz mladih dni!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. nov. Iz oficijelnega poročila o zadnjem ministerskem posvetovanju o gradnji železnice je posneti, da se gradi najprej proga Sarajevo do Sandšaka, »ker je največje važnosti za interese monarhije«; objednem se zgradi proga preko Višegrada do srbske meje. Ti dve progi se zgradi v treh letih. Pozneje se prične z zgradbo prog Aržan-Bugojno za zvezo z Dalmacijo ter Samac-Doboj za zvezo z Ogersko. Program v tem smislu se predloži obema parlamentoma istodobno. Gradnja prve proge se izvrši s pomočjo bosniškega deželne posojila.

Dunaj, 8. nov. Poroča se, da je dr. Stransky na shodu svojih volilcev izrekel, da bo mladočeški klub po položaju odločil, prične-li v novem državnem zboru obstrukcijo ali ne. Levico se mora prisiliti, da pokaže barvo k vsem po § 14. izdanim določbam.

Gorica, 8. novembra. V tukajšnjem gledališču je včeraj tenor Rota v predstavi ustrelil iz revolverja, v katerem je bila kroglica iz papirja. Kroglica je priletela po nesreči v ženo gledališkega sluga ter jo zadela v trebuh. Žena se je ranjena zgrudila na tla.

Celovec, 8. nov. Ravnatelj celovškega semenišča je postal P. Karol Ludwig z Dunaja.

Celovec, 8. nov. Zakon, katerega je sklenil dež. zbor in kateri je določil, da se mora za izvrševanje lova plače-

vati nek donesek v dež. blagajno, ni dobil cesarjevega potrdila.

Praga, 8. nov. Mladočehi so sklenili, da na Češkem kandidujejo namestu prof. Čelakovskega zastopnika šlezjskih Čehov dr. Venela Hrubyja iz Opave. Dr. Kramar sedaj kandiduje v mestni skupini Tabor.

Pizek, 8. nov. (Hilsner pred porotniki.) Sodišče je sklenilo pozvati vse načelnike onih oskrbovalnih postaj, kjer se je na svojem potovanju oglašil Hilsner. Zaslišanih je bilo včeraj še več prič, ki so izjavile, da so videle Hilsnerja v Zhoru in pri izletu. Črevljar Lang je izjavil, da je čul pogovor mej Hilsnerjem in dvojico Rapp, ki so govorili o nekem strahu radi umora. Lang pravi, da poprej vsled strahu pred židovskim maščevanjem ni hotel tega izpovedati.

Novi-York, 8. nov. Pri zadnjih volitvah je zmagal Mac Kinley v 29 državah, mej temi v Kentucky in Nebraska, Bryan pa v 16 državah; prvi je torej dobil 305, Bryan pa 142 volilnih glasov.

London, 8. nov. Jutranji listi poročajo iz Durbana: Buri so v ponedeljek napadli blizu Standertona iz Pretorije došli vlak. Ubit je kurjač.

London, 8. nov. Reuterjev urad poroča iz Gradocka 4. t. m.: Devet milj južno od Kimberleya je 20 Burav napadlo vlak z živili in vojnimi potrebščinami, ki ga je stražilo deset (?) angleških vojakov. Buri so se polastili vlaka brez streljanja ter razbili stroj.

Vojska na Kitajskem.

Rim, 8. nov. »Agencia Stefani« javlja iz Pekina 5. t. m.: Iz Italijanov in Nemcev obstoječi oddelek je došel iz Paoting-fu v Pekin in šteje le 250 mož. Napadel je 1500 Kitajcev, jih razorožil in jim vzel osem topov. Ranjena sta samo dva moža. — Drug oddelek se je pri Či-fu bil s kitajsko artilerijo in jo pognal v bližnji kanal. — Nadaljni boj se je vršil pri Yangtungu mej bokserji in 50 Italijani, ki nimajo nikakih izgub.

London, 8. nov. (C. B.) Jutranji listi objavljajo iz Shanghaja vest, da je umrla cesarica vdova.

London, 8. nov. (C. B.) »Standard« poroča iz Shanghaja: V Čingwantasu je neki ruski častnik vkljub ugovoru angleškega častnika ukazal sneti angleško zastavo ter jo pohodil. Angleži mu niso mogli zabraniti, ker so bili Rusi v premoči. Pozneje so se Rusi opravičili in se sodi, da je sedaj zadeva poravnana.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.-č.

(Dalej.)

Zgodi se, kar je nameraval doseči svet; velik del beračev zbeži iz mesta, da bi mogli drugje vsaj svobodno živeti in umreti. Vender so jih kljubu temu toliko nalovili, da je število radovoljnih in prisiljenih stanovalcev bolnice doseglo devet tisoč.

Žene in otroci so bili najbrže v posebnem oddelku, dasi nam poročila iz one dobe ne vedó o tem ničesar povedati. Nedostajalo se ni predpisov in naredeb v svrhu dobrega reda. A vsakdo si lahko misli, kako je bilo mogoče vzdržati red v onih izrednih okoliščinah, pri toliki in tako različni množici, kjer so bili mej radovoljnimi bolniki tudi prisiljeni. Za tega je bilo beračenje potreba, sramota, za onega poklic. Ta je vzrastel na polji ali v svoji delavnici, oni je vzgojen na ulici, v krčmah, v palači mogotcev, brez dela, za hudobije, ošabnost in nasilje.

Kakšna je bila njih hrana in kakšno stanovanje, sklepali bi lahko tudi brez zanesljivih poročil, katera pa imamo. Spalo jih je po dvajset ali trideset v jedni sobici, nakopičeni so bili na hodnikih na smrdljivi in gnjili slami ali na golih tleh. Zapovedano je sicer bilo, da se mora slama pogosto menjati, a bila je slaba, pokvarjena in stara.

Tudi se je zapovedalo, da se mora deliti dober kruh. A kdo je še kedaj rekel, da se mora deliti slabo blago? Kako bi se dalo izvršiti v teh okoliščinah, pri ti gnječi, kar bi bilo nemogoče v bolj vsakdanjih okoliščinah? V poročilih čitamo, da so v kruh mešali težke in neredilne tvarine. Verojetno je, da ta pritožba ni bila izmišljena. Tudi vode je bilo premalo, namreč zdrave in sveže vode. Skupni vodnjak je bila grapa, ki se vleče okrog bolnice; v bližini tolike množice postala je še bolj plitva, kalna in blatnata.

K tem vzrokom umrljivosti, ki so razjedali bolna in šele obolela telesa, pridruži se še neugodno vreme: nepretrgano deževje, potem nepretrgana suša, nato pa huda in prezgodnja vročina. K bedi se pridruži še zavest bede, dolgočasnost in nejevolja, spomini na prejšnje življenje, žalovanje po izgubljenih in odsotnih ljubljenskih svojcih, mejebojno nadlegovanje in mrjenje, potrnost in besnost in druge strasti, ki so se rodile še-le v bolnici, če jih niso s sabo prinesli.

Ni bilo čudno, da je umrljivost v ti zagati rastla in rastla kot kužna bolezen. Mogoče so vse te združene in povečane okoliščine samó pospešile pravo nalezljivo bolezen. Mogoče da je bila ta umrljivost res kaka vrsta kužnih bolezni, ki se pri manjših in menj časa trajajočih draginjah pogosto prikažejo. Za to bolezen so bila mogoče zelo ugodna in občutljiva tla telesa, katera je na to pripravila uže beda, slaba hrana, nezmerčnost, nečednost, utrujenost in podivjanost. Mogoče so bili ti pogoji za njo zelo ugodni, da se je zaredila, raztrosila.

Take izraze rabimo opirajoč se na podmeno, katero zagovarjajo nekateri zdravniki, v tem, ko jo neki marljiv in bistroumen zdravnik zavrača z veliko previdnostjo.¹⁾

Mogoče se je bolezen rodila še le v bolnici, ker zdravstveni svet ni bil dovolj oprezen s svojimi naredbami, mogoče da je že vsakdo njeno kal v sebi nosil, kar je zelo verjetno, če pomislimo, koliko časa je že trajala beda in kako so ljudje že preje umirali, in da se je pozneje v gnječi grozovito naglo razširila.

Naj boče resnična ta ali ona domneva, resnica je, da je umrlo vsak dan v bolnici nad sto bolnikov.

V bolnici je vse ječalo, medlelo, balo se, vzdihovalo in tulilo, oskrbovalni svet pa se je sramoval, strmel in obupaval. Može se razgovarjajo in posvetojuje z zdravstvenim svetom. Ne preostane družega, nego opustiti, kar se je s tolikimi žrtvami in mukami započelo. Bolnico odpró in odslove vse ne bolne berače, ki se besno-radostno vsujejo na ulico. Po mestu se zopet razlega prejšnje stokanje, a bolj slabotno in redko.

Ko je Ripamonti videl to še bolj usmiljenja vredno množico, topilo se mu je srce, ker se je nje število tako skrčilo v bolnici. Bolnike so prenesli v sedanje zavetišče revežev a Santa Maria della Stella, tam tudi večinoma umró.

Mej tem začno polja rumeneti. Berači s kmetov hité zopet iz mesta, veseleč se bogate žetve. Dobri Federigo jim na pot dá

¹⁾ Del morbo petecchiale... e degli altri contagi in generale, opera del dott. F. Enrico Acerbi. Cap. III. § 1 e 2.

zadnji dar kot znak svoje ljubezni. Vsak kmet, ki pride pred njegovo palačo, dobi novcev in srp za žetev.

Z žetvijo poneha lakota. Nalezljiva umrljivost pa traja še do jeseni, ko se prikaže nova šiba božja.

Mej tem so se zgodile važne stvari velikega pomena. Ko je kardinal Richelieu premagal Roccello, sklenil je mir z angleškim kraljem in je s svojo tehtno besedo v francoskem državnem svetu dosegel, da se gre na pomoč vojvodi Nevers. Kralj sam naj bi peljal svojo vojsko.

Mej vojnimi pripravami sporoči grof nasavski, cesarski komisar novemu vojvodi v Mantovi, da naj deželo izroči Ferdinandu, sicer jo sam na svojo roko zaseže. Vojvoda se v svojem obupnem položaju brani proti takemu silnemu in krutemu zahtevanju tem bolj, ker se bliža francoska pomoč. Izrazi se v nejasnih in dvoumih besedah, kakor bi se ne hotel cesarju popolnoma podvreči. Komisar odide z grožnjo, da se vrne z vojno silo.

V sušcu odrine kardinal Richelieu z vojsko, katero vodi kralj sam, ter zahteva prehod skozi Savojsko. (Dalje prih.)

Cena žitu na dunajski borzi

dné 7. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K	7-95	do K	7-96
Rž za pomlad . . .	»	7-67	»	7-68
Turšica za maj-junij /01 . .	»	5-33	»	5-34
Oves za pomlad . . .	»	5-87	»	5-88

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
7. 9. več.	736-6	10-3	sl. jz.h.	jasno	
8. 7. jut.	738-0	9-2	sl. svzh.	oblač.	0-4
2. popol.	739-0	11-2	sl. svzh.	»	

Srednja večerajšnja temperatura 9-8 normale: 5-6°.

Izjava.

Oni mediciner, o katerem sem med vožnjo na Dunaj dné 6. m. m. pripovedoval, ni identičen z gosp. phil. Srebrničem in tudi ne, kakor sedaj vidim, s katerim drugim članom „Danice“, kajti jaz gosp. phil. Srebrniča do 20. m. m. nisem poznal in sem le pomotoma mislil, da je dotični mediciner, o katerem mi je neki tovariš tudi pomotoma zadržal, da se imenuje Srebrnič, v istini tudi g. phil. Srebrnič. To svojo zmoto lojalno priznam ter zajedno konstatujem, da ne stoji v prav nobeni zvezi z g. phil. Srebrničem ono, kar sem tedaj pripovedoval o dotičnem medicineru, kakor tudi ne s katerim drugim članom „Danice“.

993 1-1

med. G. Hočevar.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli

v Ljubljani

dvornega založnika Nj.

Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamni nezasušno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 1-12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, neravnih ali s poslednjo boleznijo oslabele osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. II. 590 50-19

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Patenti! Iznajdbe!

Da gg. iznajdnikom dam priliko, se osebno dogovoriti zastran pridobitve patentov v katerikoli državi sveta, pridem v četrtek dné 15. novembra v Ljubljano ter ostanem „pri Slonu“. Vabim na obilen obisk za čas od 9. do 12. ure dopoldne.

Inženir M. Gelbhaus, oblastveno potrjen in zaprisežen oskrbnik za patente na Dunaji, I., Graben 29 a. 987 3-2

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjava, da sva prevzela

gostilno

vinotrčca g. Alojzija Zajca

v Šiški št. 52

ter bodeva točila le dobro znano pristno vino zgore imenovanega, kakor tudi bodeva čast. gostom vedno lahko postregla z izvrstno dobro kuhinjo z gorkimi in mrzlimi jedili.

V nadi prav obilega poseta zagotavljava najsolidnejšo in vedno točno postrežbo ter se najtopleje priporočava.

994 3-1

A. M. Rus.

Katoliška Tiskarna

priporočá raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Ker se nočem v prihodnje s poljedelstvom baviti v toliki meri kakor do sedaj

prodám

lepo veleposestvo

blizu Ljubljane, tik železnice, obsejajoče: 140 oralov arondiranih, obdelanih in dobro zagojenih njiv in travnikov in zaraščenih gozdov,

krasno gospodarsko hišo

z velikim sadnim vrtom, velike za 50 glav živine zadostujoče hleve, nove svinjake in vsa druga gospodarska poslopja, nadalje konje, 36 glav lepe goveje živine, 20 prašičev najboljšje pasme, pohištvo, vozove in drugo gospodarsko in poljedelsko orodje, vse v najboljšem stanu.

Posestvo je zelo pripravno za veliko mlekarijo ali katerokoli industrijsko podjetje. — Plačilni pogoji so zelo ugodni. Plačati je nekaj na račun, za drugo se čaka. — Posredovalci so izključeni.

Oziraló se bode samo na resne ponudbe. Natančni pogoji izvedó se pri meni.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Štrukelj,

posestnik v Ljubljani, Kolodvorske ulice.

990 3-1

Št. 36.310.

Razglas.

991 3-2

Z ozirom na § 25. zakona z dné 2. aprila 1873 (drž. zak. št. 41) in na pristavek k temu paragrafu (zakon z dné 14. junija 1896, št. 169 drž. zak.) se javno naznanja, da so

imeniki volilcev ljubljanskega mesta

za razpisane občne nove volitve za poslansko zbornico državnega zbora in sicer: 1.) imenik volilcev za volitev iz občnega volilskega razreda in 2.) imenik volilcev za volitev poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljane že sestavljeni in bodo razgrnjeni

od 7. do 14. t. m.

v mestni dvorani na vpogled.

Ugovore zoper te imenike vložiti je tukaj do zadnjega prej določenega dneva in je vsakemu ugovoru priložiti dokazila za trditve ugovorov, ako bi iste ne bile občno znane.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 6. novembra 1900.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjajnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

984 135

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijskih 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 7. novembra.

Skupni državni dolg v notah . . .	97-40
Skupni državni dolg v srebru . . .	97-15
Avstrijska zlata renta 4% . . .	114-65
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron . .	98-55
Ogerska zlata rent 4% . . .	114-80
Ogerska krona rent 4%, 200 . . .	90-35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ. .	169-50
Kreditne delnice, 160 glđ. . .	682-00
London vista . . .	240-65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-65

20 mark . . .	23-53
20 frankov (napoleonor) . . .	19-20
Italijanski bankovci . . .	90-80
C. kr. cekini . . .	11-38

Dné 7. novembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 glđ. .	170-00
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ. .	162-00
Državne srečke l. 1884, 100 glđ. .	203-00
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron .	94-30
Tisne srečke 4%, 100 glđ. .	—
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	252-50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878 . . .	106-00
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% .	93-75
Priporočne obveznice državne železnice . .	410-00
južne železnice 3% . . .	322-50
južne železnice 5% . . .	119-50
dolenjskih železnice 4% . . .	99-50
Kreditne srečke, 100 glđ. . .	383-00
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ. .	350-00
Avstrijskega rudetega križa srečke, 10 glđ. .	42-50
Ogerskega . . .	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ. . .	12-50
Rudolfove srečke, 10 glđ. . .	59-00

Salmove srečke, 40 glđ. . .	175-00
St. Genois srečke, 40 glđ. . .	198-00
Waldsteinove srečke, 20 glđ. . .	50-00
Ljubljanske srečke . . .	50-00
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ. .	272-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v .	6215-00
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glđ. . .	796-00
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr. . .	110-00
Splošna avstrijska stavbijska družba . .	151-50
Montanska družba avstr. plan. . .	421-00
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ. .	468-00
Papirnih rubljev 100 . . .	251-00

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za agube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjajnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 12, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.